

**6D110100 – «Медицина» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне ізденуші Серикбаев Аскар Сеиткабыловичтің
«Табанның орнынан шығуымен жүретін тобықтың күрделі сынығы кезіндегі трансартикулярлы бекітудің оптимизациясы»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің жазбаша**

ШКІРІ

№	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/ немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</p>	<p>Диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылымды дамытудың басым бағыты – Өмір және денсаулық туралы ғылымға сәйкес келеді.</p>
2.	Ғылымға маңыздылығы	<p>Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған</p>	<p>Жұмыстың ғылымға қосатын үлесі зор, ал оның маңыздылығы өте жақсы ашылған. Клиникалық тәжірибеде табанның, тобық сынықтарының және жілік аралық синдесмоз диастазының ажырауын орнына келтіріп, табанды асықты жілікке біздермен трансартикулярлы бекітуге арналған құрылғы арқылы салыстырмалы түрде зерттеген докторанттың бұл жұмысы өте маңызды болып табылады</p>

3.	Тәуелсіздік принципі	<p>Өзіжазудеңгейі:</p> <p>1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзіжазбаған</p>	<p>Жұмыс барысында диссертант зерттеуді ұйымдастырудың, клиникалық материалды жинаудың, арнайы зертханалық зерттеулер жүргізудің барлық кезеңдеріне белсене қатысты. Материалды статистикалық өңдеу заманауи деңгейде жүргізілген, алынған нәтижелер интерпретацияланған, қорытындылар мен практикалық ұсыныстар тұжырымдалған.</p>
4.	Ішкі бірлік принципі	<p>4.1Диссертация өзектілігінің негіздемесі:</p> <p><u>1) негізделген;</u> 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.</p> <p>4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды <u>1) айқындайды;</u> 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды</p> <p>4.3.Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына</p>	<p>Ғылыми жұмыстың өзектілігі жақсы негізделген. Тобық сынықтарының, табанның тайқуы немесе шығуымен, жілік аралық синдесмоз жыртылып ашылумен жүретін жарақаттар кезінде, осыларға репозиция жасап, біздерді бірден, тура өткізуге арналған құрылғыны пайдалану кезінде, негізгі және салыстыру топтарындағы науқастардың емдеу нәтижелерін бір бірімен салыстыра зерттеген докторанттың бұл жұмысы өте жоғарғы бағаға ие және өзекті болып табылады.</p> <p>Диссертация мазмұны ғылыми жұмыс тақырыбының мәнін көрсететін аяқталған ғылыми жұмыс болып табылады.</p> <p>Диссертациялық жұмыстың</p>

		<p>сәйкеске келеді: 1) <u>сәйкес келеді</u>; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкескелмейді</p>	<p>мақсаты нақты және айқын тұжырымдалған. Осы мақсатқа жету үшін міндеттер айқындалған, оларды шешу үшін зерттеу объектілері әдістемелік тұрғыдан дұрыс таңдалған, ғылыми материалды сараптаудың және статистикалық өңдеудің заманауи ақпараттық әдістері қолданылған; нәтижелеріне салыстырмалы талдау жүргізілген.</p>
		<p>4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан</u>; 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ</p>	<p>Диссертациялық жұмысты орындау барысында автор ғылыми жұмыстың ішкі жүйелілігін және алынған нәтижелердің бірлігін анықтайтын зерттеу мақсаты мен міндеттеріне сәйкес келетін логикалық қорытындыларды тұжырымдады. Диссертация қазақ тілінде ұғынықты да, нақты әрі сауатты жазылған.</p>
		<p>4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар</u>; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген</p>	<p>Диссертант ұсынып отырған жаңа шешімдер мен қағидаттар дәлелденіп, сыни талдау жүргізілген. «Табан арқылы асықты жілікке біздерді трансартикулярлық өткізуге арналған құрылғыны қолдану туралы жаңа мәліметтер толық дәлелденген және бұрын жарияланған еңбектер тұрғысынан бағаланған және түпнұсқа болып табылады.</p>
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	<p>5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) <u>толығымен жаңа</u>; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</p>	<p>Жұмыстың негізгі ғылыми ережелерінің жаңалығы практикалық және теориялық</p>

	<p>3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>тұрғыдан дәлелденген, бұл ізденушінің ғылыми зерттеуге қосқан үлесін көрсетеді. Бұл автор ұсынып отырған авторлық патенттермен дәлелденеді.</p>
	<p>5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>- Диссертациялық жұмыстың нәтижелері және қорытындылары күмәнсіз жаңа болып табылады. Диссертацияда келтірілген тұжырымдар диссертациялық жұмысқа қойылатын ғылыми жаңалық дәрежесіне ие. Зерттеу нәтижесінде құрылғымен табанның тайқуына, тобық сынықтарының және жілік аралық синдесмоз ажырауына толығымен репозиция жасауға болатындығы; сынықтардың тайқуына репозиция жасалған СТБ-на біздерді өткізіп бекітпей тұрып репозицияның дұрыстығына көз жеткізу үшін рентгенологиялық зерттеулер жасауға мүмкіндік береді; егер репозиция дұрыс жасалынбай, аздаған тайқулар қалып қойса, наркозда жатқан науқасқа табанды біздермен бекітпей тұрып, қосымша репозиция жасауға болады; ТСБ оперативті әдістерін тек қана тобық сынықтарының және табан тайқуын толыққанды орнына келтірілгеніне көз жеткізгеннен</p>

			<p>кейін ғана жүзеге асырады, сондықтанда табан және асықты жілік буындарынан біздерді кайталап өткізбеу себебінен остеосинтез жарақаты төмендейді.</p>
		<p>5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Ізденушінің жүргізген зерттеу жұмысы өзекті теориялық және практикалық міндеттерді шешуге бағытталған. Ғылыми зерттеу барысында алынған нәтижелер тәжірибеге енгізілді, ол авторлық куәліктермен және енгізу актілерімен расталады.</p>
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	<p>Ғылыми зерттеу жұмысы жоғары деңгейде жүргізілген. Әдебиеттік шолудың талдауы диссертациялық жұмыстың міндеттеріне қойылған мәселелердің қазіргі жағдайын көрсетеді. Әдеби ізденіс отандық және шетелдік беделді басылымдардың басылымдарын пайдалана отырып мұқият жүргізілген, бұл диссертацияның жақсы жазылғандығын көрсетеді. Зерттеудің жобасы халықаралық стандарттарға сәйкес жасалған. Аяқталған ғылыми жұмыс сауатты түрде жақсы әдістемелік деңгейде орындалғандықтан, автордың</p>

			<p>нәтижесіне үлкен сенім артуға лайық. Автор зерттелетін мәселенің толық бейнесін алуға мүмкіндік беретін заманауи әдістердің кең спектрін пайдаланған. Қарастырылып отырған диссертация дәстүрлі емдеу әдістерінің нәтижелерімен және қазіргі әдебиет деректерімен салыстыра отырып, өз әзірлемелерін қолдану нәтижелерін егжей-тегжейлі, логикалық және сауатты талқылауды қамтамасыз етеді. Жоғарыда айтылғандардың барлығы ғылыми ережелер мен қорытындылардың негізділігі мен сенімділігін анықтайды.</p>
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	<p>Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Қағидат дәлелденді ме?</p> <p>1) <u>дәлелденді</u>;</p> <p>2) шамамен дәлелденді;</p> <p>3) шамамен дәлелденбеді;</p> <p>4) <u>дәлелденбеді</u></p> <p>7.2 Тривиалды ма?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) <u>жоқ</u></p> <p>7.3 Жаңа ма?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) <u>жоқ</u></p> <p>7.4 Қолдану деңгейі:</p> <p>1) <u>тар</u>;</p> <p>2) <u>орташа</u>;</p> <p>3) <u>кең</u></p>	<p>7.1 Изденушінің жүргізген зерттеу жұмысы өзекті тәжірибелік міндеттерді шешуге бағытталған. Диссертациялық жұмыстың мақсаты, қойылған міндеттері мен әдістемесі оның ішкі бірлігі мен сипатталады және ғылыми зерттеудің заманауи үрдістеріне жауап береді. Қорғауға шығарылатын қағидалардың нақтылығы мен негізделуіне эксперименталды материалдардың жеткілікті көлемде болғаны, ғылыми</p>

		<p>7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ</p>	<p>ізденістің әдістемесін таңдауы және нәтижелерді SPSS 20.0 статистикалық пакет бағдарламасы көлемімен статистикалық өңдеу жүргізуі негіз болды.</p> <p>7.2 Қорғауға шығарылған қағидалар тривиальды емес.</p> <p>7.3 Зерттеу нәтижелері фундаменттік, жаңа болып табылады. 17 ғылыми мақалалармен және авторлық патенттермен дәлелденген.</p> <p>7.4 Алынған нәтижелерді қолдану деңгейі кең негізделген және шынайы, әзірленген құрылғыны стационарлық жағдайда пайдаланудың клиникалық нәтижелері мен функционалдық нәтижелері туралы деректерді ұсынады, клиникалық топтар арасындағы статистикалық маңызды айырмашылықтарды қамтиды және біздерді нақты өткізу үшін әзірленген құрылғыны пайдалана отырып, трансартикулярлы бекітудің артықшылығын көрсетеді.</p> <p>7.5 Диссертацияда барлығы 17 мақала басылымға шығарылды: 5 мақала ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау</p>
--	--	---	--

			<p>комитеті ұсынған журналдарда басылып шығарылды; 1 мақала Scopus базасында индекстелетін басылымдарда шығарылды; Халықаралық ғылыми конференция материалдарында 9 тезис жарияланды; 2 патент алынды.</p> <p>Алынған патенттер ҚР Әділет министрлігі зияткерлік меншік құқығы комитетінің «Табан арқылы үлкен жіліншік сүйекке шабақты (біздерді) трансартикулярлық өткізуге арналған құрылғы» №55201, 2006ж. Автордың куәлігі. Астана. Предпатент № 19661, 2006ж;</p> <p>Ресей Федерациясының зияткерлік меншік құқығының қызметінің «Табанның, тобық сынықтарының және, ЖАС диастазының, тайқуын орнына келтіріп, табанды асықты жілікке трансартикулярлы бекітуге арналған құрылғы» Патент №2690613, 04.06.2019ж., Бюлл.№16. 2019ж.</p>
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ	Методологияны таңдау репрезентативтілікпен, заманауи ақпараттық зерттеу әдістерімен және зерттеудің

		ғылыми нәтижелерінің сенімділігін дәлелдеген статистикалық бағдарламамлармен сенімді негізделді.
	8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ	Ғылыми ережелер мен нәтижелер заманауи ақпараттық зерттеу әдістерін, сондай-ақ сандық деректерді талдау барысында үздіксіз мәндерді параметрлік талдау үшін - Стьюдент, үздіксіз мәндерді параметрлік талдау үшін - Манна-Уитни, салыстырмалы мөлшерін талдау үшін - Пирсон χ^2 , Фишердің t-белгілері - әдістерді қолдану үшін шекаралық шарттардың орындылығына сәйкес критерийлер қолданылған.
	8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ	Теориялық қорытындылардың нәтижелерінің сенімділігі ғылыми деректермен, статистикалық талдаудың сенімділік дәрежесімен, эксперименттік зерттеулермен расталған.
	8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған	Маңызды мәлімдемелер диссертацияның барлық бөлімдерінде тиісті және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған.
	8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз	Әдеби шолу үшін 218 дереккөздердің жеткілікті саны

			пайдаланылды. Пайдаланылған шетелдік дереккөздер осы өзекті мәселеге қызығушылықтың жаһандық ауқымын көрсетеді.
9.	Практикалық құндылық принципі	<p>9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия; 2) жоқ</p> <p>9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ</p>	<p>Зерттеу жұмысының нәтижелері Автордың құрылғысындағы (Патент №2690613, 2019ж. РФ) біздердің бағыттаушысы, біздердің бір біріне параллельді және үш бұрышты болып орналасуына мүмкіндік жасауы медицинадағы жаңалық деп танылса, мұндағы Биомеханикалық есептеу «Шәкәрім атындағы Семей мемлекеттік университетінің, Машина жасау және жабдықтар технологиясы» кафедрасының профессоры О.Т. Теміртасовтың көмегімен жасалған, бұл теориялық жағынан да қолданысқа ие болып табылады.</p> <p>Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары. Жабық түрде күрделі тобық сынықтарының, табан тайқуымен және жілік аралық синдесмоз диастазын емдеуде (сирақ-табан тіндерін тілмей) аз инвазивті ота остеосинтезін жасауда жоғарғы деңгейде өткізуге мүмкіндік</p>

		<p>9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады?</p> <p>1) <u>толығымен жаңа;</u></p> <p>2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</p> <p>3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>жасайтынын ұсынылады.</p> <p>Практикалық ұсыныстар толығымен жаңа болып табылады. Құрылғының осы келтірілген тәжірибелік маңыздылығы салыстырмалы топпен салыстырғанда ем шараларының асқынуларын азайтуға, емдеу нәтижелерін жақсартуға, емдік құндарын төмендетіп, науқастардың өмір сүру сапасын жақсартуға, шұғыл көмек көрсету кезінде дәрігерлердің уақытын үнемдеуге мүмкіндік жасалатындығы ұсынылады.</p>
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	<p>Академиялық жазу сапасы:</p> <p>1) жоғары;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) орташадан төмен;</p> <p>4) төмен.</p>	<p>Диссертацияның құрылымы дәстүрлі болып табылады, ол кіріспеден, әдебиеттерге шолудан, материал мен зерттеу әдістерінің сипаттамасынан, өзіндік зерттеу нәтижелерінен, қортындыдан, тұжырымдамадан, тәжірибелік ұсыныстар мен пайдаланған әдебиеттер тізімінен тұрады. Диссертация сауатты, қолжетімді, ықшам тілде жазылған, күрделі стильдік қателері жоқ, академиялық жазбаның сапасы жеткілікті деп бағаланады.</p>

Жоғарыда айтылғанды ескере отырып, ізденуші Серикбаев Аскар Сеиткабылович 6D110100-Медицина мамандығы бойынша PhD философия докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Табанның орнынан шығуымен жүретін тобықтың күрделі сынығы кезіндегі трансартикулярлы бекітудің оптимизациясы» атты тақырыптағы ғылыми зерттеу жұмысы барысында алынған нәтижелер өте маңызды, жеке өзі дайындаған мәнді еңбек деп бағалауға болады. Диссертациялық жұмысы ғылыми жаңалығы мен тәжірибелік маздылығы бар толық аяқталған жұмыс болып табылады.

Диссертация 6D110100-Медицина мамандығы бойынша философия докторы PhD дәрежесін алу үшін қойылған талаптарға сай, ал жұмыстың авторы философия докторы (PhD) атағы берілуіне лайықты.

Рецензент:

С.Ж.Асфендияров атындағы
Қазақ Ұлттық медицина университетінің
травматология және ортопедия кафедрасының профессоры:

М.Г.Д. Набиев Ергали Нугуманович

